

We Lwowie, 11. stycznia 1910.

Aleg 688

## Wniosek.

### Wysoki Sejmie!

Od szeregu lat pojawiają się w Sejmie wnioski o założenie Krajowego Zakładu ubezpieczenia bydła od zarazy i wypadków.

Sejm uznawał ważność sprawy i jedynie brak potrzebnych na to fundusów powstrzymywał go od założenia tak potrzebnej instytucji.

Wobec tego, że c. k. Rząd ustanowił obecnie fundusz 5,000.000 koron na popieranie chowu i zbytu bydła i jako jeden ze środków osiągnięcia tych celów uznał potrzebę popierania Krajowych Zakładów ubezpieczenia bydła, przeto należy żądać, aby z tego funduszu udzielił c. k. Rząd krajowi potrzebnych funduszy na założenie i prowadzenie Kraj. Zakładu ubezpieczenia bydła od wypadków i zarazy.

Wedle przypuszczalnych obliczeń będą wynosić koszta Kraj. Zakładu ubezpieczenia bydła w razie ustalenia maximum premii 2% asekurowanej wartości około 250.000 koron rocznie; taką też kwotę powinien c. k. Rząd Wydziałowi krajowemu jako subwencyę na założenie i prowadzenie Kraj. Zakładu ubezpieczenia bydła od wypadków i zarazy rocznie wypłacać.

Gdy uzyskanie tej subwencyi wobec jasnego brzmienia ustawy o popieraniu chowu i zbytu bydła nie ulega najmniejszej kwestyi a co za tem idzie odpada obawa zbytniego obciążenia funduszy krajowych kosztami założenia Zakładu Kraj. ubezpieczenia bydła, powinien Wysoki Sejm uchwalić jak najryc hlej założenie takiego Zakładu.

Wobec tego wnoszą podpisani:

#### Wysoki Sejm raczy uchwalić

załączony ./. statut Kraj. Zakładu ubezpieczenia bydła tudzież następującą rezolucyę:

Wzywa się c. k. Rząd, aby z funduszu przeznaczonego na popieranie chowu i zbytu bydła udzielał Wydziałowi krajowemu rocznej subwencyi w wysokości 250.000 koron na Krajowy Zakład ubezpieczenia bydła od wypadków i zarazy.

Wnioskodawca:

**Skarbek.**

*Kozłowski, Sala, Tertil, Michałowski, Głabiński, T. Cieński, Maryewski, Jabłoński, Rayski, Maiss, Adam, Merunowicz, Wrześniowski, Marszałkowicz, Schätzel, Leo.*

# STATUT

## **krajowego Zakładu ubezpieczenia bydła.**

---

### §. 1.

Krajowy zakład ubezpieczenia bydła ubezpiecza bydło rogate swych członków od wypadku padnięcia lub przymusowego dorżnięcia.

### §. 2.

Krajowy Zakład ubezpieczenia bydła składa się:

1. Ze spółek gminnych wzajemnego ubezpieczenia bydła.
2. Z centralnego Zakładu, stojącego pod bezpośrednim kierownictwem Wydziału krajowego.

### §. 3.

Członkiem krajowego Zakładu ubezpieczenia bydła jest każdy samodzielnie swój zawód wykonujący rolnik, posiadacz bydła rogatego, który zostanie przyjęty na członka przez jedną ze spółek gminnych wzajemnego ubezpieczenia bydła i ubezpieczy w niej swoje bydło. Członek przyjęty do jednej ze spółek gminnych, w razie zmiany gminy zamieszkania, staje się członkiem spółki gminy, do której się przeniósł, o ile spółka wzajemnego ubezpieczenia bydła w gminie odnośnej istnieje i członek powyższy zgłosi się do niej z zamiarem ubezpieczenia swego bydła.

### §. 4.

Spółki gminne wzajemnego ubezpieczenia bydła ubezpieczają od wypadku padnięcia lub przymusowego dorżnięcia bydło rogate swych członków z wyjątkiem:

- a) cieląt, mniej niż 3 miesięcznych.

b) sztuk starszych niż lat 12, o ile nie były już poprzednio ubezpieczone,

c) sztuk chorych,

d) sztuk zakupionych w miejscowościach dotkniętych zarazą, dopóki wygaśnięcie zarazy nie zostało urzędownie stwierdzone,

e) sztuk zakupionych na handel lub na rzeź.

#### §. 5.

Członek krajowego Zakładu ubezpieczenia bydła obowiązany jest ubezpieczyć w spółce, do której należy, wszystkie podlegające ubezpieczeniu według §. 4 go sztuki bydła, które posiada.

#### §. 6.

Spółki gminne wzajemnego ubezpieczenia bydła ubezpieczają bydło rogate swych członków, zawsze tylko na przeciąg czasu do końca bieżącego roku. Są jednak obowiązane na życzenie członka prolongować ubezpieczenie na rok następny, jednakże na podstawie ponownego oszacowania.

#### §. 7.

Spółki gminne wzajemnego ubezpieczenia bydła ubezpieczają bydło rogate swych członków na sumę, oszacowaną przez Zarząd spółki (§. 25.) wartości każdej ubezpieczonej sztuki.

#### §. 8.

Od ubezpieczonej sumy opłacają spółce jej członkowie oznaczone przez walne zebranie spółki (§. 30) procent jako premię asekuracyjną.

#### §. 9.

W zamian w razie padnięcia lub przymusowego dorżnięcia sztuki ubezpieczonej, członek spółki otrzymuje tytułem odszkodowania 80%, ubezpieczonej wartości danej sztuki, względnie różnicę między 80%, ubezpieczonej wartości a oszacowaną przez Zarząd spółki wartością dających się spieniężyć części padłej lub przymusowo dorżniętej sztuki, z wyjątkiem gdy wypadek został rozmyślnie spowodowany lub wynikł z powodu jaskrawego niedbalstwa właściciela.

#### §. 10.

Członek jest obowiązany natychmiast donieść Zarządowi spółki o każdym wypadku i każdym zasłabnięciu ubezpieczonej sztuki.

#### §. 11.

Spółka wzajemnego ubezpieczenia bydła dostarcza swym członkom bezpłatnej porady weterynarskiej, w razie zameldowanego Zarządowi wypadku choroby ubezpieczonej sztuki.

#### §. 12.

Gminna spółka wzajemnego ubezpieczenia bydła wchodzi w życie, gdy z jednej gminy zgłosi się do krajowego Zakładu centralnego z zamiarem ubezpieczenia swego bydła przynajmniej 10-iu samoistnych rolników, deklarujących do ubezpieczenia przynajmniej 100 sztuk bydła.

#### §. 13.

Samoistny rolnik posiadacz bydła, zamieszkały w gminie, w której niema spółki wzajemnego ubezpieczenia bydła, może przystąpić jako członek do spółki istniejącej w sąsiedniej gminie, gdyby jednak następnie w gminie jego zamieszkania zgłosiła się dostateczna ilość uprawnionych do asekurowania bydła w krajowym Zakładzie ubezpieczenia bydła, by wraz z nim mogli założyć spółkę gminną, jest on obowiązany przystąpić do spółki swej gminy, wyjąwszy wypadki przewidziane w §. 16.

#### §. 14.

W gminach zamieszkałych przez członków narodowości polskiej i ruskiej, mogą być założone równorzędnie dwie spółki wzajemnego ubezpieczenia bydła, polska i ruska.

#### §. 15.

W razie gdyby w gminie swego zamieszkania członkowie jednej narodowości nie mogli założyć osobnej spółki a nie chcieli należeć do jednej spółki z członkami drugiej narodowości, mogą oni przystąpić do spółki swej narodowości w jednej z gmin sąsiednich.

#### §. 16.

Członkowie zamieszkali na obszarach dworskich mogą przystąpić do spółki którejkolwiek z sąsiadujących z danym obszarem dworskim gmin.

#### §. 17.

Organami Spółki gminnej wzajemnego ubezpieczenia bydła są:

1. Zarząd spółki.
2. Walne zebranie członków Spółki,

## §. 18.

Zarząd Spółki składa się: z 5-ciu do 7-miu członków, wybieranych na przeciąg lat 3ch przez walne zebranie członków spółki, absolutną większością głosów.

## §. 19.

Zarząd wybiera ze swego łona na przeciąg lat 3-ch :  
Przewodniczącego Zarządu,  
Zastępcę przewodniczącego,  
Skarbnika.

## §. 20.

Przewodniczący Zarządu Spółki:

1. Reprezentuje Spółkę na zewnątrz.
2. Przewodniczy na posiedzeniach Zarządu Spółki a przy głosowaniu w razie równości głosów rozstrzyga.
3. Podpisuje pisma Zarządu wrzż z jednym z członków Zarządu.

## §. 21.

Zastępca przewodniczącego zastępuje przewodniczącego w razie jego nieobecności.

## §. 22.

Skarbnik prowadzi rachunki i książki Spółki, pobiera od członków spółki premie asekuracyjne, oraz wypłaca im odszkodowania, na pisemne zlecenia przewodniczącego, podpisane przez niego i jednego jeszcze członka Zarządu.

## § 23.

Uchwały Zarządu zapadają zwykłą większością głosów. Dla ważności uchwał zarządu konieczną jest obecność 3-ch członków, gdy składa się on z 5 ciu, a z 4-ch, gdy składa się ze 6-ciu a przynajmniej 5-ciu, gdy Zarząd Spółki składa się ze 7-miu członków.

## §. 24.

Zarząd:

1. Przyjmuje do Spółki członków. Może on odmówić przyjęcia do Spółki rolnika znanego z niedbalstwa lub nie dającego moralnej gwarancji sumiennego spełniania swych obowiązków. Nieprzyjętemu służy prawa odwołania się do krajowego Zakładu ubezpieczenia, który, po zbadaniu sprawy, przedłoży ją

- z odpowiednimi swymi wnioskami do rozstrzygnięcia walnemu zgromadzeniu Spółki.
2. Przedkłada walnemu zgromadzeniu wnioski wykluczenia członka niespełniającego swych obowiązków lub działającego na szkodę Spółki. Wykluczonemu służy prawo odwołania się do krajowego Zakładu ubezpieczenia, który, gdyby po zbadaniu sprawy przekonał się o niesłuszności wykluczenia, przedłoży ją wraz ze swymi wnioskami do ponownej uchwały walnemu zgromadzeniu Spółki.
  3. Szacuje zgłoszone przez członków do ubezpieczenia sztuki bydła.
  4. Orzeka w razie wypadku choroby czy okaleczenia zaasekurowanej sztuki bydła, czy należy ją dorżnąć.
  5. Szacuje wartość dających się spieniężyć części padłej lub dorżniętej sztuki.
  6. Orzeka, czy wypadek nie został spowodowany rozmyślnie przez właściciela odnośnej sztuki lub nie jest wynikiem jaskrawego tegoż właściciela niedbalstwa (§. 9.) i przyznaje lub odmawia członkowi prawo do odszkodowania.
  7. Przedkłada walnemu zgromadzeniu Spółki wnioski co do wysokości opłacać się mającej premii assekuracyjnej.
  8. Przedkłada walnemu zgromadzeniu Spółki zamknięcie rachunkowe.
  9. Dozoruje wypełniania przez członków ich zobowiązań wobec Spółki, jakoteż dbałego obchodzenia się ich z asekurowanem bydłem.

#### §. 25.

Jednego z członków Spółki, może krajowy Zakład ubezpieczenia mianować swym mężem zaufania. Mężowi zaufania krajowego Zakładu ubezpieczenia przysługuje prawo udziału w posiedzeniach Zarządu spółki, z głosem doradczym.

#### §. 26.

Członkowie Zarządu spółki urzędują z reguły bezpłatnie, jedynie skarbnikowi może walne zgromadzenie spółki uchwalić jakąś remunerację.

#### §. 27.

Walne zgromadzenie składa się ze wszystkich członków Spółki.

#### §. 28.

Walne zgromadzenie:

1. decyduje w ostatecznej instancji w razie odwołania

- się doń członka o jego przyjęciu do Spółki lub wykluczeniu ze Spółki (§. 25. — 1—2);
2. wybiera Zarząd Spółki;
  3. przyjmuje do wiadomości przedłożone mu przez Zarząd zamknięcia rachunkowe i udziela Zarządowi absolutorium;
  4. ustanawia na wniosek Zarządu wysokość premii asekuracyjnej.

#### §. 29.

Uchwały walnego zgromadzenia zapadają większością głosów obecnych, każdy z członków ma tyle głosów, ile ma sztuk bydła ubezpieczonych w spółce.

#### §. 30.

Walne zgromadzenie zwołuje przewodniczący przynajmniej raz do roku w miesiącu grudniu; po za tem za każdym razem, gdy tego zażąda  $\frac{1}{3}$  członków lub krajowy Zakład centralny poleci je zwołać.

#### §. 31.

Walnemu zgromadzeniu przewodniczy przewodniczący Zarządu.

#### §. 32.

Wysokość premii asekuracyjnej ma walne zgromadzenie oznaczać w ten sposób, by uzyskane z opłat tych wpływy starczyły na:

- a) wypłacenie należnych członkom odszkodowań;
- b) opłacanie premii reasekuracyjnej w Zakładzie kraj. centr. (§. 24.);
- c) pokrycie kosztów administracyjnych Spółki;
- d) pokrycie połowy umówionego przez kraj. Zakład centr. ryczałtowego rocznego honorarium weterynarza za udzielanie członkom Spółki porady weterynarskiej;
- e) odłożenie w roku, w którym nie ma w odnośnej gminie zarazy na bydło, pewnej nadwyżki przychodów do funduszu rezerwowego.

#### §. 33.

Wszystkie Spółki gminne wzaj. ubezp. bydła reasekurują się w kraj. Zakładzie centralnym od wypadku deficytu spowodowanego zarazą na bydło w odnośnej gminie.

## §. 34.

Spółki opłacają krajowemu Zakładowi centralnemu przezeń ustanowiony procent od sumy wartości zaasekurowanych w każdej z nich sztuk bydła.

## §. 35.

W razie przewyżki rozchodu nad przychodem, spowodowanej epidemią bydła w odnośnej gminie, kraj. Zakład centralny pokrywa Spółce pozostającą po zużytkowaniu połowy funduszu rezerwowego Spółki na pokrycie deficytu, sumy tego deficytu.

## §. 36.

Kraj. Zakład centralny sprawuje po za tem patronat nad spółkami gminnymi; wydaje obowiązujące je instrukcye i ustanawia minimum pobieranych w Spółkach premii asekuracyjnych.

## §. 37.

Gdyby w której Spółce, choć nie było w odnośnej gminie epidemii, okazał się przez dwa lata z rzędu deficyt do pokrycia przez krajowy Zakład centralny, kraj. Zakład centr. zarządzi odpowiednie podwyższenie premii asekuracyjnej pod rygorem rozwiązania Spółki. W tym ostatnim wypadku fundusz rezerwowy Spółek zostaje przyłączony do funduszu rezerwowego krajowego Zakładu centralnego.

## §. 38.

Działalnością kraj. Zakładu centralnego zawiaduje dyrektor mianowany przez Radę nadzorczą w porozumieniu z Wydziałem krajowym oraz Rada nadzorcza złożona z 3-ech członków wybieranych przez Sejm z pośród jego członków i 3-ech dalszych, wybranych z pośród osób, które się zaznaczyły wybitnie na polu pracy assocyacyjnej rolniczej. Rada nadzorcza wybiera ze swego łona przewodniczącego i sekretarza.

## §. 39.

Dyrektor jest kierownikiem biura kraj. Zakładu centralnego i przedkłada Radzie nadzorczej do uchwalenia wnioski wydawanych przez krajowy Zakład centralny instrukcyi dla Spółek, postanowień o założeniu lub rozwiązaniu Spółki, postanowień dotyczących minimum wkładki asekuracyjnej w Spółkach, wysokości wkładki reasekuracyjnej, zapomóg udzielanych niniejszym Spółkom na pokrycie kosztów pomocy weterynarskiej dla członków.

## §. 40.

Koszta administracyi krajowego Zakładu centralnego ponosi fundusz krajowy. Ponosi on również koszta zapomóg udzielanych przez krajowy Zakład centralny Spółkom biedniejszym na koszta pomocy weterynarskiej dla członków, tudzież połowę umówionego ryczałtowego rocznego honoraryum weterynarza za udzielanie członkom spółki porady weterynaryjnej (§. 32).

## §. 41.

Językiem urzędowania i wszelkich publikacyi krajowego Zakładu centralnego jest język polski.

---

